

Nader onderzoek
vleermuizen, huismussen
en gierzwaluwen
ter plaatse van:

**centrumgebied
te Uithuizen**

projectnummer

192956

TITELBLAD

RAPPORT	
Type onderzoek	Nader onderzoek vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen
Locatie onderzoek	centrumgebied te Uithuizen
Projectnummer	192956
Versie rapportage	1.0
Auteur	T. Paerels
Controle en vrijgave	J. Kamps
Paraaf vrijgave	
Datum	2 november 2020

OPDRACHTGEVER	
Naam	Gemeente Het Hogeland
Contactpersoon	mevr. I. van der Lei-Eyzenga
Adres	Postbus 26, 9980 AA UITHUIZEN

UITGEVOERD DOOR		
 info@ecoreest.nl www.ecoreest.nl		
Kantoor Zuidwolde Industrierweg 20 7921 JP Zuidwolde Tel: 0528 373 982	Kantoor Appingedam Opwierderweg 160 9902 RH Appingedam Tel: 0596 633 355	Kantoor Almere Transistorstraat 91-34 1322 CL Almere 036 82 00 397

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties, sloopbegeleiding, bouwkundige opnames en energieprestatie advies.

Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Dit onderzoek en advies is tot stand gekomen onafhankelijk van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd gebruik te maken van de ontheffingen en correspondentie met bevoegde gezagen van het Netwerk Groene Bureaus met betrekking tot Wet natuurbescherming.

DISCLAIMER

Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien: de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is, de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken en het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt.

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

© 2020 Eco Reest BV.

Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren: Eco Reest 2020, Nader onderzoek vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen, centrumgebied te Uithuizen (192956).

INHOUD

1.	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Wettelijk kader.....	4
1.2.1	Vogelrichtlijn.....	4
1.2.2	Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn	5
1.2.3	Overige nationaal beschermde soorten	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	PLANGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN	6
2.1	Beschrijving plangebied.....	6
2.2	Voorgenomen werkzaamheden en planning	10
3.	ONDERZOEKSOPZET	11
3.1	Vleermuizen	11
3.2	Huismus	12
3.3	Gierzwaluw	12
3.4	Omgevingsscan spreekuur	13
4.	RESULTATEN	14
4.1	Vleermuizen	14
4.1.1	Verblijfplaatsen	14
4.1.2	Foerageergebied.....	16
4.1.3	Vliegroutes.....	16
4.2	Huismus	16
4.3	Gierzwaluw	16
4.4	Omgevingsscan spreekuur	17
4.5	Overige waarnemingen	17
4.5.1	Nestplaatsen.....	17
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	18
5.1	Functie van het plangebied en effecten.....	18
5.1.1	Vleermuizen.....	18
5.1.2	Jaarrond beschermde vogelnesten	18
5.1.3	Niet jaarrond beschermde vogelnesten	18
5.2	Vervolgstappen	19
5.2.1	Ontheffing.....	19
5.2.2	Mitigerende maatregelen.....	19
5.2.3	Zorgplicht.....	20
5.3	Verantwoording	20
	LITERATUURLIJST.....	21

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek en het wettelijk kader.

1.1 Aanleiding en doelstelling

De opdrachtgever is van plan om de gebouwen ter plaatse van de onderzoeksterreinen te slopen.

In dat kader is door Eco Reest een quickscan uitgevoerd (rapportnummer 192955, datum 30 maart 2020). Hieruit is naar voren gekomen dat de locaties geschikt zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nestplaatsen van huismussen en gierzwaluwen.

Om vast te stellen of uit te sluiten dat zich verblijfplaatsen of jaarrond beschermde nesten van één of meerdere soorten op de locatie bevinden is Eco Reest BV gevraagd nader onderzoek uit te voeren naar de gebouwen ter plaatse van de verschillende onderzoeksterreinen in het centrumgebied te Uithuizen.

Doel van het nader onderzoek is tweeledig:

1. Er wordt vastgesteld of en zo ja op welke manier, het plangebied deel uitmaakt van het functioneel leefgebied van:
 - Vleermuizen
 - Huismus
 - Gierzwaluw
2. Daarnaast wordt bepaald of de voorgenomen werkzaamheden een overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb) tot gevolg hebben.

1.2 Wettelijk kader

1.2.1 Vogelrichtlijn

De huismus en gierzwaluw zijn beschermde inheemse vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 5 van de Wnb is het verbod, bedoeld in het vierde lid, niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het

broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de huismus en gierzwaluw zijn op basis van vaste jurisprudentie bovendien jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

Nesten van soorten (waaronder spreeuw) met een jaarrond beschermd functioneel leefgebied, zijn alleen jaarrond beschermd als onvoldoende alternatieve nestmogelijkheden beschikbaar zijn.

1.2.2 Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn

Alle vleermuissoorten zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen onder andere kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven maar ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de voortplantingsplaats of rustplaats worden hieronder gerekend. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd door artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

1.2.3 Overige nationaal beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming is een lijst met nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 3.10 van deze wet van toepassing. Lid 1 van dit artikel luidt als volgt:

Het is verboden:

in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of;
vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het plangebied besproken. Hoofdstuk 3 bevat een onderzoeksopzet. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. Besloten wordt met hoofdstuk 5; de conclusies en advies voor eventueel benodigde vervolgstappen voor het project.

2. PLANGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN

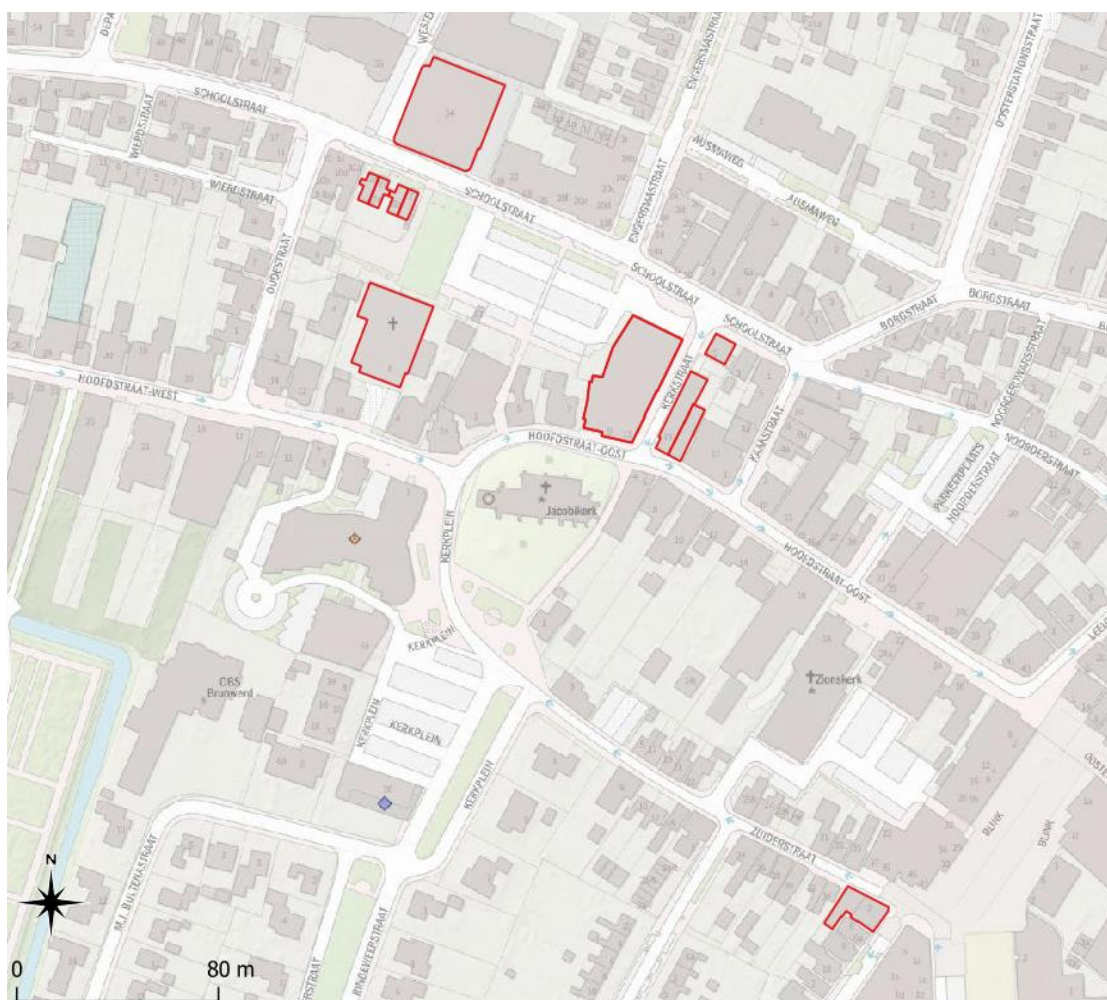
In dit hoofdstuk zijn het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden binnen het plangebied beschreven.

2.1 Beschrijving plangebied

Het onderzoeksterrein is gelegen in het centrumgebied te Uithuizen en bestaat uit de volgende adressen:

- Hoofdstraat-Oost 9 tot en met 15
- Hoofdstraat-West 8
- Schoolstraat 5 en 23-29
- Brouwerijstraat 2
- Zuiderstraat 36

Deze zijn weergegeven in figuur 2.1. Hierbij wordt opgemerkt dat Schoolstraat 34 ook is weergegeven. Bij de quickscan bleek echter dat dit adres geen potentie heeft als nest- of verblijfplaats voor beschermde soorten. Dit adres is daarom niet meegenomen in het nader onderzoek.

Figuur 2.1. Onderzoeklocaties te Uithuizen (rood omlijnd).

Figuur 2.2 tot en met 2.8 zijn overzichtsfoto's en geven de huidige situatie weer.

Figuur 2.2. Onderzoekslocatie ter plaatse van Schoolstraat 34 (niet geschikt als nest- of verblijfplaats voor beschermde soorten).

Figuur 2.3. Onderzoekslocatie ter plaatse van Schoolstraat 23-29.

Figuur 2.4. Onderzoekslocatie ter plaatse Hoofdstraat-West 8.

Figuur 2.5. Onderzoekslocatie ter plaatse van Hoofdstraat-Oost 9 en 11.

Figuur 2.6. Onderzoekslocatie ter plaatse van Schoolstraat 5.

Figuur 2.7. Onderzoekslocatie ter plaatse van Hoofdstraat-Oost 13 en 15.

Figuur 2.8. Onderzoekslocatie ter plaatse van Brouwerijstraat 2 en Zuiderstraat 36.

2.2 Voorgenomen werkzaamheden en planning

De opdrachtgever is voornemens om ter plaatse van de onderzoekslocaties de gebouwen te slopen. Ten behoeve van de werkzaamheden wordt er geen groen verwijderd.

Wanneer de werkzaamheden staan gepland is momenteel nog niet duidelijk.

3. ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk zijn de methoden van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

3.1 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen uit de meest recente versie van het Vleermuisprotocol (versie 2017). Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden door middel van zes bezoeken. Hiervan zijn drie ronden uitgevoerd tijdens de kraamtijd van vleermuizen. Daarnaast zijn twee bezoeken uitgevoerd tijdens de paartijd van vleermuizen. Ook zijn twee onderzoeksrondes uitgevoerd om zwermende gewone dwergvleermuizen in kaart te brengen. Tegelijkertijd met het onderzoek naar verblijfplaatsen zijn ook de functie vliegroute en leefgebied onderzocht.

Met behulp van een batdetector (Pettersson D240x of Anabat Scout) is de aanwezigheid van kraam-, zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen binnen de onderzoekslocatie in beeld gebracht. Gedurende de bezoeken zijn de verschillende adressen twee uur lang onderzocht op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Vier onderzoeksronden hebben plaatsgevonden in de avonden, na zonsondergang. Twee ronden zijn uitgevoerd vanaf twee uur voor zonsopkomst. Hierbij zijn geluids- en visuele waarnemingen genoteerd en ultrasone geluiden van vleermuizen opgenomen.

De onderzoeken in de kraamperiode zijn met meer veldwerkers uitgevoerd dan in de paarperiode, omdat hierbij extra is gelet op in- en uitvliegende dieren, terwijl bij het onderzoek naar paarverblijven de nadruk lag op geluidswaarnemingen (baltsgeluiden). Bij de ochtendronde in de kraamperiode zijn ook minder mensen ingezet dan bij de avondronde, omdat in de ochtend de vleermuizen vaak eerst rond de woning zwermen alvorens in te vliegen.

Analyse van opgenomen vleermuisgeluiden heeft, waar nodig, plaatsgevonden met behulp van het programma Wavesurfer of Batsound. Hierbij is met behulp van sonogrammen het in het veld opgenomen geluid op soort gedetermineerd.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.1 Uitgevoerde onderzoeksronden vleermuizen

Bezoek	Datum (2020)	Starttijd	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers	Typen verblijfplaatsen
1	10 juni	21:30	Droog, bewolkt, 2-4 Bft, 14 °C	4	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
2	13 juli	03:30	Droog, helder, 1 Bft, 12 °C	2	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
3	13 juli	22:00	Droog, licht bewolkt, 1 Bft, 22 °C	4	Laatvlieger
4	20 augustus	22:00	Droog, bewolkt, 3 Bft, 23 °C	3	Paarverblijfplaatsen, zwerm
5	04 september	23:30	Droog, bewolkt, 2 Bft, 14 °C	1	Zwerm
6	14 september	05:10	Droog, onbewolkt, 1 Bft, 12 °C	3	Paarverblijfplaatsen

3.2 Huismus

Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd overeenkomstig de eisen uit de Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (versie 2017). Deze schrijft voor dat er twee veldbezoeken moeten plaatsvinden in de periode van 1 april tot 20 juni. Deze veldbezoeken moeten tussen 1 à 2 uur na zonsopkomst of 1 à 2 uur voor zonsondergang worden uitgevoerd bij droog weer.

Het doel van het nader onderzoek naar huismussen is het vaststellen of uitsluiten van jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soort binnen het onderzoeksgebied. In geval er sprake is van nestelende huismussen in het onderzoeksgebied, is tevens vastgesteld om hoeveel nestplaatsen het gaat.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een verrekijker om het exacte gedrag en de nestlocaties in detail te kunnen bepalen. Nestlocaties zijn vastgesteld op basis van nest-indicerende waarnemingen, zoals zingende mannetjes, bezoeken aan potentiële nestplaatsen, transport van nestmateriaal en transport van voedsel voor de jongen.

Het onderzoek naar huismussen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.2 Uitgevoerde onderzoeksronden huismus

Bezoek	Datum (2020)	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers
1	29 april	Droog, bewolkt, 1 Bft, 11 °C	1
2	11 mei	Droog, licht bewolkt, 4 Bft, 12 °C	1

3.3 Gierzwaluw

Het doel van het nader onderzoek naar gierzwaluwen is het vaststellen of zo ja hoe het onderzoeksgebied gebruikt wordt door gierzwaluwen. In geval er sprake is van nestelende gierzwaluwen in het onderzoeksgebied, is tevens vastgesteld om hoeveel nestplaatsen het gaat.

Het onderzoek naar gierzwaluwen is uitgevoerd middels drie veldbezoeken in de avond (zie tabel 3.3) in de periode 1 juni tot 15 juli, conform de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (versie 2017). Hierbij is het onderzoek gestart één uur voor zonsondergang.

Tijdens het onderzoek is ernaar gestreefd alle nestplaatsen exact vast te stellen, waarbij in- of uitvliegende of roepende gierzwaluwen zijn genoteerd. Om het aantal nestplaatsen op voldoende betrouwbare wijze vast te stellen, is de capaciteit aan onderzoekers aangepast aan het plangebied. Hiermee wordt ervoor zorggedragen dat gedurende het onderzoek het gehele onderzoeksgebied steeds kan worden overzien.

Het onderzoek naar gierzwaluwen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.3 Uitgevoerde onderzoeksronden gierzwaluw

Bezoek	Datum (2020)	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers
1	10 juni	Droog, bewolkt, 2-4 Bft, 14 °C	2
2	29 juni	Droog, bewolkt, 4 Bft, 18 °C	3
3	13 juli	Droog, licht bewolkt, 1 Bft, 22 °C	4

3.4 Omgevingsscan spreeuw

In provincie Groningen is onder andere de spreeuw opgenomen op de Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied. Het gaat om soorten die vaak terugkeren naar de plek waar zij het jaar ervoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan. Deze soorten beschikken echter wel over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Ze zijn op deze lijst geplaatst vanwege bijvoorbeeld de slechte staat van instandhouding waarin ze verkeren. Het zijn ook soorten die specifieke eisen stellen aan hun nestplaats en bijbehorend functioneel leefgebied, waardoor binnen de reikwijdte van de soort slechts beperkte alternatieve nestgelegenheden aanwezig zijn.

Voor deze soorten moet een omgevingsscan wordt uitgevoerd. Deze omgevingsscan moet duidelijkheid geven over de feitelijke ecologische omstandigheden van de betreffende vogelsoorten ter plaatse. Als uit de omgevingsscan blijkt dat er geen zwaarwegende feiten en/of ecologische omstandigheden voor de betreffende soort op die locatie aan de orde zijn, hebben deze nesten alleen bescherming in de periode van balts/nestbouw, broedperiode en verzorging vliegvlugge jongen. Met andere woorden: in het broedseizoen zijn de nesten beschermd. Buiten het broedseizoen zijn de nesten/nestgebieden van deze vogelsoorten beschermd als er onvoldoende alternatieve nestmogelijkheden zijn

De omgeving van het plangebied is beoordeeld op de geschiktheid als biotoop voor de spreeuw. Op grond van deze gegevens is een indruk verkregen van alternatieve broedplaatsen en geschikt leefgebied zodat een effectbeoordeling op de staat van instandhouding kan worden uitgevoerd.

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

4.1 Vleermuizen

4.1.1 Verblijfplaatsen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn er binnen het plangebied verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen aan de Hoofdstraat-West 8 (Goede Herder kerk), Zuiderstraat 36 en Schoolstraat 27 of 29 te Uithuizen.

Aan de Hoofdstraat-West 8 vloog bij de eerste onderzoeksrunde één gewone dwergvleermuis uit een stootvoeg aan de zuidzijde van het gebouw. Hieruit wordt geconcludeerd dat er een zomerverblijfplaats aanwezig is op deze locatie.

Aan de Zuiderstraat 36 zijn een zomer- en een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig. Er werden tijdens het tweede veldbezoek 35 uitvliegende dieren geteld. Deze vlogen uit vanonder de houten rand aan de westelijke kopgevel. Het hoge aantal en de tijd van het jaar wijzen hier op een kraamverblijf. Tijdens hetzelfde veldbezoek werden aan de zuidwesthoek twee uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Aangenomen wordt dat zich hier een los zomerverblijf bevindt van deze soort.

Laatvlieger is baltsend gehoord in het pand aan de Zuiderstraat 36, daarom wordt aangenomen dat hier één paarverblijfplaats aanwezig is van deze soort. De exacte in- of uitvliegopening van de verblijfplaats is echter niet gevonden.

Bij het vierde veldbezoek is een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen ter hoogte van Schoolstraat 27-29. Omdat gewone dwergvleermuis deze baltsroepen tijdens zijn vlucht uitstoot, en niet vanaf één vaste locatie roept, is het lastig om de exacte verblijfplaats aan te wijzen. Gezien het gedrag van het dier wordt aangenomen dat de paarverblijfplaats zich aan de Schoolstraat 27 of 29 bevindt.

Ook buiten het plangebied zijn paarterritoria van gewone dwergvleermuis waargenomen; ter hoogte van de Zuiderstraat 31-37, de Oudestraat 2-6 en Engersmastraat 9-11. Ook is buiten het plangebied een paarverblijf van een ruige dwergvleermuis aangetroffen, aan de Brink 32. Aan de Zuiderstraat 45 zijn vleermuiskasten aan de gevel aanwezig. Deze zijn door vier exemplaren gewone dwergvleermuis in gebruik als zomerverblijfplaats. Ook deze bevinden zich buiten het onderzoeksgebied.

Winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn moeilijk aan te tonen. Er mag zekerheidshalve vanuit gegaan worden dat een plek die als zomerverblijfplaats van een mannetje in gebruik is, tevens ook als winterverblijf wordt gebruikt. Plekken met een paarverblijfplaats of een kraamkolonie kunnen ook als winterverblijf gebruikt worden.

Binnen het onderzoeksterrein kunnen winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis niet worden uitgesloten, omdat er zomer-, paar- en kraamverblijfplaatsen aanwezig waren. Opgemerkt wordt dat bij de twee zwermrondes, gericht op het vinden van massawinterverblijven van gewone dwergvleermuis, geen zwermende dieren zijn aangetroffen. Massa winterverblijven worden daarom niet verwacht binnen het onderzoeksgebied. Het kan echter niet worden uitgesloten dat de gevonden paar-, zomer- en kraamverblijven als winterverblijfplaats in gebruik zijn door een of enkele dieren.

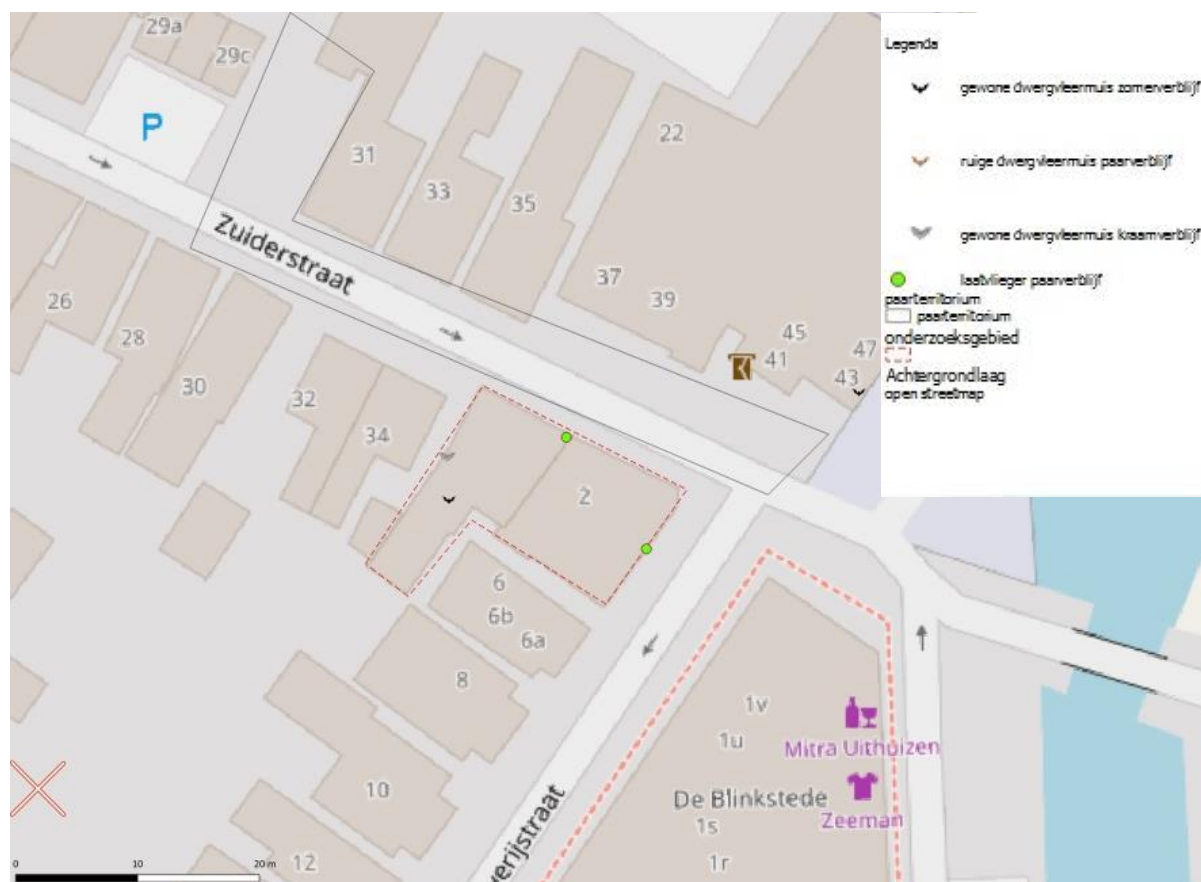
Tabel 4.1 geeft een overzicht van de waargenomen verblijfplaatsen binnen het onderzoeksgebied. De exacte locaties van de verblijfplaatsen zijn op kaart weergegeven in figuur 4.1 en 4.2. De verblijfplaatsen bevinden zich naar verwachting in de spouw of onder het dak.

Tabel 4.1 Veldbezoeken en waarnemingen vleermuizen

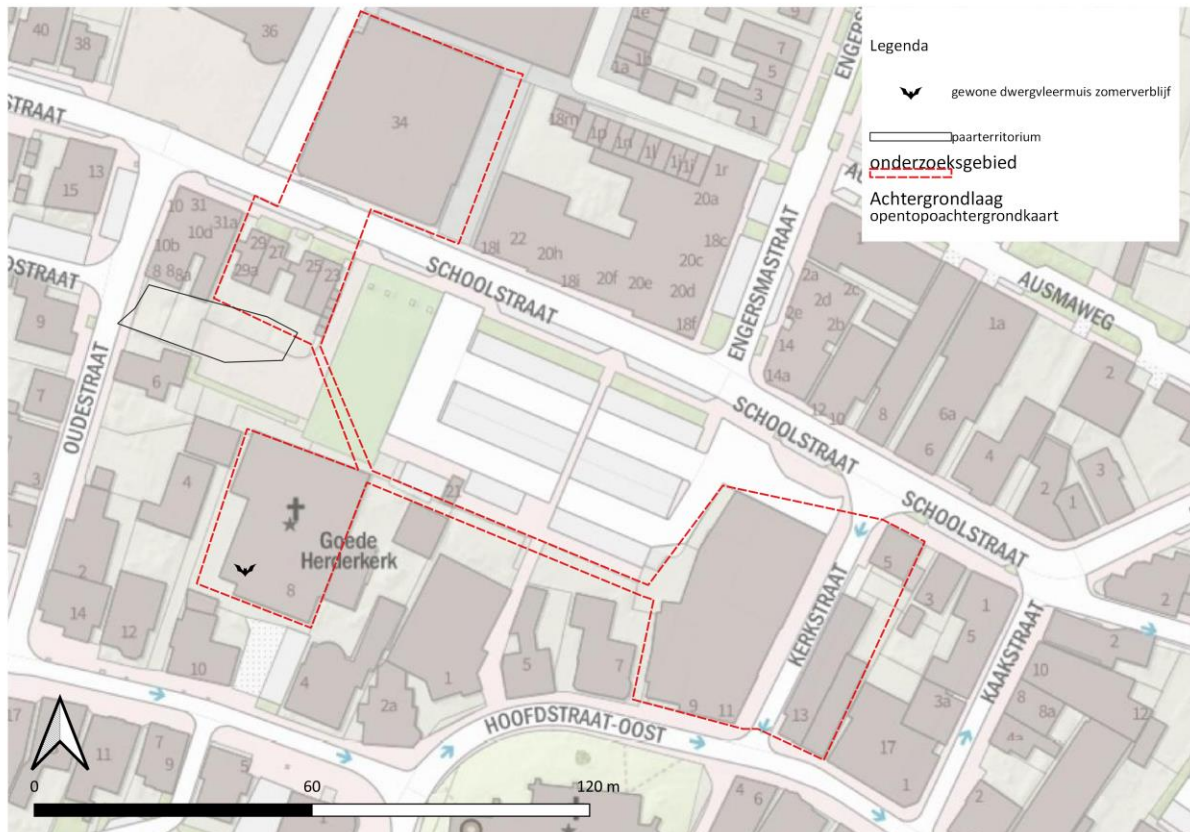
Bezoek	Adres	Nr.	Vleermuissoort	Aantal	Functie verblijfplaats	Invliegopening
1	Hoofdstraat-West	8	Gewone dwergvleermuis	1	Zomerverblijf, mogelijk winterverblijf**	Stootvoeg
2	Zuiderstraat	36	Gewone dwergvleermuis	2	Zomerverblijf, mogelijk winterverblijf**	Boeiboord
3	Zuiderstraat	36	Gewone dwergvleermuis	35	Kraamverblijf, mogelijk winterverblijf**	Kopgevel
4	Schoolstraat*	29/27	Gewone dwergvleermuis	1	Paarterritorium	-
5	Zuiderstraat*	36	Laatvlieger	1	Paarverblijf**	-
6	Geen relevante waarnemingen					

*Verblijfplaats niet waargenomen

**Een winterverblijf van een of enkele dieren kan niet worden uitgesloten. Een massawinterverblijfplaats wordt niet verwacht.

Figuur 4.1 Waarnemingen vleermuizen Zuiderstraat te Uithuizen.

Figuur 4.2 Waarnemingen vleermuizen omgeving Schoolstraat te Uithuizen.

4.1.2 Foerageergebied

De directe omgeving wordt gebruikt om te foerageren door de gewone dwergvleermuis, bijvoorbeeld in het groen rond de Jacobikerkerk. Het gaat om lage aantallen. Bovendien wordt het foerageergebied niet aangetast en is in directe omgeving voldoende soortgelijk habitat aanwezig. Het gaat daarom niet om een essentieel foerageergebied.

4.1.3 Vliegroutes

In de directe omgeving zijn alternatieve vliegroutes voorhanden. Er wordt daarom binnen of rond het plangebied geen essentiële vliegroutes verwacht.

4.2 Huismus

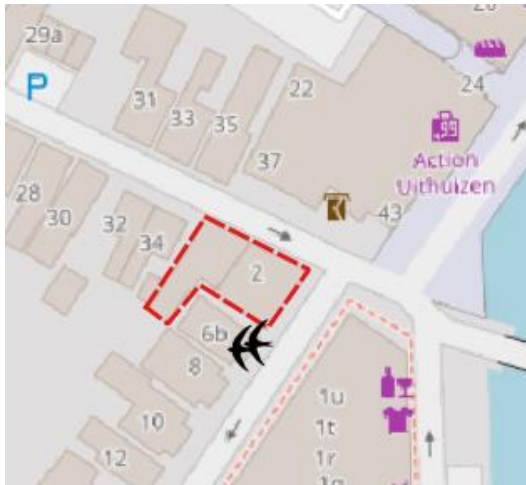
Tijdens het veldonderzoek zijn er geen huismussen waargenomen binnen het plangebied.

4.3 Gierzwaluw

Tijdens het veldonderzoek zijn er binnen de onderzoekslocatie geen in- en uitvliegende gierzwaluwen waargenomen. Er meerdere overvliegende gierzwaluwen waargenomen. Deze vertoonden echter geen binding met de onderzochte panden. Hieruit wordt geconcludeerd dat er geen nestplaatsen van de gierzwaluw in het onderzoeksgebied aanwezig zijn.

Buiten het plangebied zijn wel nestlocaties van gierzwaluw aangetroffen. De meeste hiervan bevinden zich in de toren van de Jacobikerkerk.

De waargenomen nestlocaties buiten het plangebied zijn op kaart weergegeven in figuur 4.3 en 4.4. De nestplaatsen bevinden zich onder de dakpannen en -leien.

Figuur 4.3 nestlocaties gierzwaluw Brouwerijstraat 6b.

Figuur 4.4 nestlocaties gierzwaluw Jacobskerk en Schoolstraat.

4.4 Omgevingsscan spreekw

Binnen het centrumgebied zijn vele panden, met ruimte onder dakpannen, en enkele bomen geschikt als nestlocatie voor spreekw. Tijdens het veldwerk zijn geen nestlocaties van spreekw waargenomen op of rond de panden in het onderzoeksgebied.

4.5 Overige waarnemingen

4.5.1 Nestplaatsen

Tijdens het veldbezoek is in het centrumgebied te Uithuizen een kauwennest waargenomen aan de Brouwerijstraat 6b. Dit is buiten het plangebied. Daarnaast zijn er baltsende roodstaarten gesignaleerd binnen het centrumgebied en is een nest van deze soort gevonden aan de Schoolstraat 31 (buiten het plangebied). Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze waarnemingen. Alle broedvogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen dan niet worden verstoord.

Nesten van de zwarte roodstaart zijn tevens opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde soorten. Dit houdt in dat onder bepaalde omstandigheden deze nesten toch jaarrond beschermd zijn. Het aangetroffen nest valt buiten het plangebied en wordt niet aangetast met de voorgenomen werkzaamheden.

Tabel 4.2 Overzicht overige waarnemingen

Bezoek	Adres	Nr.	Waarnemingen
1	Centrumgebied	-	2X zwarte roodstaart balts
	Schoolstraat	31	1x nest zwarte roodstaart
2	Brouwerijstraat	6b	1X kauwen nest
	Centrumgebied	-	1X zwarte roodstaart balts

Ter hoogte van de Wierdstraat is een overvliegende ransuil waargenomen. Deze heeft geen binding met de panden in het onderzoeksgebied.

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk vindt u de conclusies en aanbevelingen die uit de resultaten van de veldbezoeken voortvloeien, per soort(groep).

5.1 Functie van het plangebied en effecten

5.1.1 Vleermuizen

Uit de resultaten van het vleermuisonderzoek komt het volgende naar voren:

Tabel 5.1 Resultaten vleermuisonderzoek

Soort	Kraam verblijf	Zomer verblijf	Paar verblijf	Winter Verblijf*	Adres	overtreding Wnb
Gewone dwergvleermuis	-	Ja	-	Mogelijk	Hoofstraat-West 8	Ja
	Ja	Ja	-	Mogelijk	Zuiderstraat 36	
	-	-	Ja	Mogelijk	Schoolstraat 27/29	
Ruige dwergvleermuis	-	-	-	-	-	Nee
Laatvlieger	-	-	Ja	Mogelijk	Zuiderstraat 36	Ja

*De aanwezigheid van een winterverblijfplaats van een of enkele dieren kan niet worden uitgesloten. Een massawinterverblijfplaats wordt niet verwacht.

Binnen het plangebied zijn foeragerende of doortrekkende vleermuizen waargenomen. Gezien de lage aantallen gaat het hier niet om een essentieel foerageergebied of essentiële vliegroutes. Bovendien zijn in de directe omgeving voldoende alternatieven aanwezig.

5.1.2 Jaarrond beschermde vogelnesten

Gedurende het onderzoek zijn er geen jaarrond beschermde vogelnesten binnen het plangebied waargenomen.

Tabel 5.2 Resultaten jaarrond beschermde vogelnesten

Soort	nestplaats	aantasting	essentieel leefgebied	aantasting	overtreding Wnb
Huismus	-	-	-	-	Nee
Gierzwaluw	-	-	-	-	Nee

5.1.3 Niet jaarrond beschermde vogelnesten

Er zijn geen waarnemingen gedaan van niet jaarrond beschermde vogelnesten bij de bebouwing binnen het onderzoeksgebied.

Tabel 5.3 Resultaten niet jaarrond beschermde vogelnesten

Soort	nestplaats	aantasting	essentieel leefgebied	aantasting	overtreding Wnb
-	-	-	-	-	Nee

5.2 Vervolgstappen

5.2.1 Ontheffing

Bij de voorgenomen werkzaamheden wordt een overtreding verwacht op de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het wegnemen of verstoren van een functionele verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger is wettelijk gezien een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Gedeputeerde Staten kan onder Artikel 3.3 lid 4 en Artikel 3.8 lid 5 een ontheffing verlenen “in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”, in het geval er geen andere bevredigende oplossing is én de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (art. 3.3) of er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (art. 3.8).

Om een ontheffing te verkrijgen, moet bij de aanvraag een activiteitenplan meegestuurd worden waarin wordt beschreven hoe elke verblijfplaats die komt vervallen gecompenseerd wordt en hoe bij de uitvoer van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de beschermde soorten.

De officiële termijn voor het verkrijgen van een besluit van de provincie ten aanzien van de Wet natuurbescherming is dertien weken, met een mogelijkheid tot verlenging van zeven weken. Gezien de lange afhandeltijd en de tijd die nodig is als gewenningsperiode of voor een op kwetsbare periodes aangepaste planning, wordt geadviseerd dit ruim voor het uitvoeren van de werkzaamheden te doen.

5.2.2 Mitigerende maatregelen

Voor verblijfplaatsen van vleermuizen geldt dat er alternatieve verblijfplaatsen moeten worden aangeboden als de huidige verblijfplaatsen worden aangetast. Deze alternatieve verblijfplaatsen moeten tijdig voor de werkzaamheden worden aangeboden, omdat er rekening gehouden moet worden met een gewenningsperiode.

De concrete uitwerking van de benodigde mitigerende maatregelen vindt plaats in een activiteitenplan. Binnen de Wet natuurbescherming is het vereist dat de werkzaamheden plaats vinden onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Deze geeft, in overleg met de opdrachtgever, aan waar zich geschikte locaties bevinden voor het plaatsen van alternatieve voorzieningen. Tevens adviseert deze in eventuele maatregelen die nodig zijn voor aanvang of tijdens het project. Hierbij moet gedacht worden aan de planning van het werk, bijvoorbeeld om kwetsbare periodes te ontzien en om rekening te houden met de gewenningstijd die nodig is voor alternatieve verblijfplaatsen. Ook dient de bebouwing voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt voor vleermuizen. Dit mag pas na ontvangst van de ontheffing.

De daken van de woningen zijn in het broedseizoen tevens geschikt als broedlocatie voor diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten. Alle in gebruik zijnde nesten zijn beschermd. Geadviseerd wordt om geen werkzaamheden uit te voeren binnen het broedseizoen, zodat geen sprake is overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedvogels. Voor het broedseizoen wordt geen standaard periode gehanteerd, van belang is of er een broedgeval aanwezig is. Globaal loopt het broedseizoen van vogels van 1 maart tot 1 september. Dit is echter afhankelijk van de soort en van de klimatologische omstandigheden. Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen

plaatsvinden wordt geadviseerd potentiële nestlocaties voor het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels. Ook kan ervoor worden gekozen de werkzaamheden voor het broedseizoen op te starten en continu door te werken.

Wanneer de werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart en de locaties niet van tevoren dichtgezet kunnen worden, moet de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden worden vrijgegeven door een ervaren ecooloog. Indien bij de controle in gebruik zijnde nesten van vogels, of in aanbouw zijnde nesten worden aangetroffen moet een zorgvuldige werkwijze worden bepaald of dienen de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest niet meer in gebruik is.

5.2.3 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

5.3 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest BV aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Eco Reest BV
J. Kamps

LITERATUURLIJST

Boeken / documenten

BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): *Vleermuizen; Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017

Wortelboer, R. 2015. Gierzwaluwen nader bekeken: tien jaar waarnemingen met camera's bij nesten. *Limosa* 88 (2015): 57-73

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) *Vleermuisprotocol 2017*, maart 2017

Websites

www.BIJ12.nl

www.NDFF.nl

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.vleermuis.net

www.vleermuizenindestad.nl

www.zoogdierenatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl